

פרשת ראה

עבד עובד ושותף

דברים פרק טו

(יב) כִּי־יִמְכַר לְךָ אֲחִיךָ הָעֶבְרִי אוֹ הָעֶבְרִיָּה וְעָבְדָךָ שָׁשׁ שָׁנִים וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִת תִּשְׁלַחְנוּ חֻפְשֵׁי מַעֲמָהּ:

(יג) וְכִי־תִשְׁלַחְנוּ חֻפְשֵׁי מַעֲמָהּ לֹא תִשְׁלַחְנוּ רִיקָם:

(יד) הַעֲנִיק תַעֲנִיק לְוֹ מִצְאֹנָהּ וּמִגְרָנָהּ וּמִיִּקְבָּהּ אֲשֶׁר בָּרַכָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִתֶּן־לוֹ:

יש בפסוקים אלה מקור לחוק במדינת ישראל לתת פיצויי פיטורים. אדם עבד בשבילך כמה שנים אל תשלחנו ריקם ואף ששילמת לו משכרת מידי יום ביומו או מידי חודש בחודשו.

כי יש הבדל גדול בין עובד לבעל הבית. בעל הבית דואג לפרנסתו שלו ויש לו רכוש שממנו אפשר להפיק עוד הכנסות. הוא לא יכול להגיע לתוצאות לבד. הוא צריך עובדים. ובזכות העובדים גודל רכושו. אבל הוא לא רואה בעובד שותף אלא כח עבודה והתשלום כמטרד. ועל כן כל מעסיק מנסה לשלם כמה שפחות ושהעובד יעבוד כמה שיותר וכך יגדלו לאין קץ הכנסותיו.

לא זו דרך התורה. אתה צריך לראות בעובד שותף. ועל כן בנוסף לתשלום הקבוע ששילמת לו אתה צריך בסוף התקופה לתת לו חלק מהונך שסך הכל בלעדי עזרתו ועבודתו לא היית יכול להתעשר.

ועל כן החיוב לתשלום הוא לאו דווקא כשהעובד פוטר הוא גם בסוף תקופת העבודה כפי שנקבעה מהתחלה. והפרשיה מסתיימת בפסוק החוזר כמה פעמים בתורה:

דברים פרק טו פסוק טו

וְזָכַרְתָּ כִּי עָבַד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְיִפְדֶּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה הַיּוֹם:

העבדות במצרים ללמדנו שאנו לא אדונים. ועל כן העובדים שלנו הם שותפים.

שאל דוד בוצ'קו